

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра спорту і спортивних ігор

Дипломна робота (проект)
магістра

з теми: «СПОРТИВНИЙ ВІДБІР ДІТЕЙ ДО ЗАНЯТЬ НАСТІЛЬНИМ
ТЕНІСОМ»

Виконав: студент 2 курсу,
групи ФКб1-М17
спеціальності 014 Середня освіта
(Фізична культура)
Кондратов Павло Васильович
Керівник: Стасюк І. І., кандидат наук з
фізичного виховання та спорту, доцент
кафедри спорту і спортивних ігор
Рецензент: Заїкін А. В., кандидат
педагогічних наук, доцент кафедри
фізичної реабілітації та медико-
біологічних основ фізичного
виховання

Кам'янець-Подільський – 2018 року

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ХАРАКТЕРИСТИКА СПОРТИВНОГО ВІДБОРУ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ЗАНЯТЬ НАСТІЛЬНИМ ТЕНІСОМ.....	6
1.1 Особливості спортивного відбору.....	9
1.1.1. Загальна характеристика спортивного відбору.....	9
1.1.2. Спортивні здібності.....	15
1.1.3. Методологічні принципи спортивного відбору.....	18
1.2 Психолого-педагогічний та фізичний аспект відбору.....	21
1.3 Психологічна модель гравця в настільний теніс.....	23
1.4 Характеристика методів оцінки особистості спортсмена.....	27
1.5 Особливості темпераменту тенісистів.....	34
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	38
2.1 Методи дослідження.....	38
2.2 Організація дослідження.....	48
РОЗДІЛ 3. ВІДБІР ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ДОСЯГНЕННЯ, ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ЗМАГАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У ТЕНІСІ НАСТІЛЬНОМУ.....	50
3.1 Показники психічних якостей та рівня фізичної підготовленості школярів 9-10 років.....	50
3.2 Характеристика індивідуальних результатів тестування рівня розвитку психічних якостей та фізичної підготовленості.....	56
3.3 Динаміка показників психічного стану і фізичної підготовленості початківців в настільному тенісі.....	65
ВИСНОВКИ.....	74
ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	83

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ДЮСШ – дитячо-юнацька спортивна школа.

ЦНС – центральна нервова система.

АТ – артеріальний тиск.

ЖЄЛ – життєва ємкість легень.

ОГК – окружність грудної клітини.

МТ – маса тіла.

ЗФП – загальна фізична підготовка.

СФП – спеціальна фізична підготовка.

ТТД – техніко-тактичні дії.

х – хлопчик.

д – дівчинка.

с – секунда.

р. – разів.

см – сантиметр.

м – метр.

ВСТУП

Актуальність теми. Фізична культура є важливим засобом у системі підготовки людей і формування у них основ здорового способу життя: організації корисного дозвілля та активного відпочинку, розвитку й відновлювання фізичних і духовних сил, реабілітації й корекції здоров'я, виховання позитивних моральних і вольових якостей.

У цьому контексті надзвичайної ваги набувають питання удосконалення змісту, форм і методів фізичного виховання. При цьому важливо створити необхідні умови для всебічного розвитку особистості з урахуванням її потреб, мотивів, інтересів та здібностей. Ці риси також притаманні спорту, який є складовою частиною фізичної культури. Сучасний спорт вимагає від спортсмена витримки, швидкості в діях, сили, спритності, витривалості, здібності до обраного виду спорту й спеціальної підготовки. Данні спортивної практики та результати наукових досліджень К. К. Платонова, А. А. Гужаловського, В. М. Волкова доводять, що досягнення спортивної майстерності можливе лише за умови високого рівня психофізичної підготовленості [70; 33; 23].

Важливу роль у виявленні спортсменів високого класу грає спортивний відбір. Завдання відбору полягає в тому, щоб своєчасно і правильно виявити завдатки, якості та можливості початківців, що відповідають специфіці того чи іншого виду спорту [24; 70]. Наприклад, настільний теніс вимагає від спортсмена високих показників швидкості, витривалості, ігрового мислення, стійкої нервової системи та ін., але, на жаль, аналіз наукової та методичної літератури підтверджують думку про те, що питанню психолого-педагогічного аспекту відбору в цьому виді спорту не приділяється належної уваги.

З огляду на це, дослідження є актуальним і спрямоване на удосконалення системи спортивного відбору в настільному тенісі.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні методики спортивного відбору згідно психолого-педагогічних аспектів та фізичної підготовленості дітей до занять настільним тенісом.

Завдання дослідження:

- вивчити стан проблеми спортивного відбору до занять настільним тенісом з урахуванням психолого-педагогічних аспектів за літературними джерелами;

- підібрати комплекс тестів для визначення рівня розвитку психічних якостей та фізичних здібностей;

- визначити індивідуальний рівень психологічного та фізичного стану дітей, їх перспективи до занять настільним тенісом та рекомендувати початківцям стиль гри згідно типу темпераменту.

Об'єкт дослідження – процес спортивного відбору дітей до занять настільним тенісом.

Предмет дослідження – визначення психологічних та фізичних особливостей підготовленості дітей молодшого шкільного віку з метою відбору до занять настільним тенісом та формування стилю гри.

Методи дослідження:

- аналіз науково-методичної та спеціальної літератури;
- методи психологічної діагностики;
- методи педагогічного тестування;
- методи математичної статистики.

Практичне значення одержаних результатів та основних ідей дослідження полягає у розробці та впровадженні методики стилю гри початківця в настільному тенісі відповідно до його типу темпераменту.

Апробація результатів дослідження відбувалась під час щорічної звітної наукової конференції студентів і магістрантів за підсумками НДР у 2017-18 н.р. Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (10-11 квітня 2018 року).

Структура і обсяг дипломної роботи. Дипломна робота викладена на 92 сторінках друкованого тексту, складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел. Робота ілюстрована 12 таблицями та 3 рисунками. Список використаної літератури включає 99 джерел.

ВИСНОВКИ

1. Рівень розвитку тенісу настільного, який неухильно підвищується, потребує такого самого неухильного пошуку фізично обдарованих, талановитих молодих людей, які виявилися б здібними успішно грати в екстремальних умовах відповідальних внутрішніх та міжнародних змаганнях. У зв'язку з цим, в системі підготовки юних тенісистів обов'язковим має бути такий елемент як спортивний відбір.

2. Аналіз наукової та методичної літератури показав, що питання психолого-педагогічного аспекту спортивного відбору в настільному тенісі потребує належної уваги, тому що цей вид спорту вимагає від спортсмена стійкості уваги, нервових процесів, певного типу темпераменту та достатньо розвинених фізичних здібностей.

3. Практика гри у теніс настільний показує, що далеко не всі спортсмени навіть при раціональній організованості та грамотній побудові навчально-тренувального процесу здатні досягти міжнародного рівня. Звідси не маловажливими факторами, що позитивно впливає на досягнення високих спортивних результатів, являється індивідуальні особливості та схильність тенісиста до специфіки змагальної діяльності.

Згідно результатів дослідження був визначений індивідуальний рівень психічного стану дітей та їх здатність до занять настільним тенісом. За результатами індивідуальних тестів за методиками Я. Стреляу, Г. Айзенка та В. Анфімова була сформована група, у кількості 16 осіб, для занять настільним тенісом, з них: 4 флегматики, 4 сангвініки та 8 холериків. Згідно типу темпераменту їм був рекомендований певний техніко-тактичний стиль гри у настільний теніс, якому вони навчалися протягом року.

4. Показник за шкалою «Екстравертність» дорівнює 19,5, а за шкалою «Інтравертність» – 10. Це свідчить про підвищення

цілеспрямованості початківців. Вони стали більш самовпевненими та вільними у спілкуванні.

Інтравертовані початківці стали більш активними та почали проявляти деяке прагнення до лідерства.

Інтерпретація результатів за шкалою «Невротизм» показує збільшення цих показників на 7,3 %, що дозволяє віднести цю групу до нормостеніків.

Отриманий результат – 10,3 бала свідчить про те, що початківці стали більш впевненими у собі, фруструюча ситуація стала менш впливати на їх психічний стан, вони стали швидше знаходити вихід зі складних ігрових становищ.

5. Інтерпретація показників результату тестування за методикою Я. Стреляу показала, що загальний середній бал підвищився з 46,7 до 47,4, що дорівнює 1,5 %. Це оцінено як можливість зберігати високу працездатність протягом багатоденного тренування та мати більш стабільні результати.

Показник стану нервової системи з боку гальмування також підвищився. Якщо при першому тестуванні цей показник складав 44,8 бала, то зараз він складає 45,2 бала, що дорівнює підвищенню на 0,9 %. Це свідчить про те, що початківці стали більш терплячими та наполегливими. В них стали менш проявлятися ознаки сильного хвилювання перед змаганнями. Таким чином, для початківця стала більш притаманна рівномірна динаміка діяльності та настрою.

Показник рухомості нервових процесів у початків збільшився на 6,2 % та став дорівнювати 53,1 бал. Це свідчить про покращення здатності початківців швидко і легко переходити від одного виду діяльності до іншого. В них поліпшилась працездатність під час виконання швидких динамічних рухів, зміни умов діяльності та завдань.

6. Аналізуючи фізичну підготовленість варто зазначити:

- результати тесту «Бігу на 30 м» середній рівень приросту швидкості у початківців склав 7,4 %, змінившись з 5,85 с до 5,42 с;
- результати тесту «Переміщення приставним кроком у 3-метровому квадраті» збільшилися з 14 до 17,7 разів. Різниця між цими показниками складає 3,7, що відповідає приросту швидкісної витривалості на 21 %;
- результати тесту «Біг на 300 м» показує, що загальний рівень витривалості групи підвищився на 5 %, що відповідає різниці між показниками I тестування (70,8 с) та II тестування (67,3 с);
- результати тесту «Стрибки через гімнастичну лаву» показує рівень розвитку сили ніг. За рік навчання загальний приріст групи за цим показником склав 25,6 %;
- результати тесту «Підняття тулуба з положення лежачи» початківці покращили свої результати в середньому на 8,3 рази, що складає 32 %;
- результати тесту «Віджимання від підлоги» показує, що приріст сили верхніх кінцівок всієї групи в середньому склав 27,3 %.

7. Процес спортивного відбору дітей до занять настільним тенісом повинен здійснюватися з урахуванням багатьох факторів. Методики використання розвиваючих та формуючих засобів фізичною культурою повинні відповідати індивідуальним особливостям дітей та їх можливостям, що буде оптимально сприяти їхній професійно-орієнтованій підготовці. Враховуючи психічний стан початківця можна досягти помітних позитивних зрушень більшості показників фізичного стану.

ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

В даний час в основному довершена розробка організаційно-методичних основ системи відбору дітей і підлітків у ДЮСШ.

В організаційному відношенні процес відбору юних спортсменів поділяється на 4 етапи:

- 1) етап попереднього (первинного) відбору дітей і підлітків;
- 2) етап поглибленої перевірки відповідності відібраного контингенту вимогам, пропонованим до успішної спеціалізації в обраному виді спорту (етап вторинного відбору);
- 3) етап спортивної орієнтації;
- 4) етап відбору в збірні команди міста, республіки, країни. Цей етап відбору може здійснюватися поза спортивними школами.

Основними завданнями першого етапу відбору (первинний відбір) є визначення придатності дітей і підлітків до спортивного удосконалювання шляхом виявлення їхніх задатків, що лежать в основі розвитку здібностей, оцінка ступеня рухової активності. На даному етапі основним завданням є відбір обдарованих дітей і виявлення їхнього психомоторного статусу.

До спортивних занять залучається можливо більша кількість обдарованих у спортивному відношенні дітей і підлітків. Широко розгортається робота з агітації і пропаганди спорту. Доцільно організувати спортивні секції в загальноосвітніх школах, де б під керівництвом учителя фізкультури і при участі тренера спортивної школи проводилися заняття по обраному виду спорту. У процесі занять і змагань протягом навчального року виявляються перспективні учні. На уроках фізичної культури й під час секційних занять можна виявити стійке прагнення школяра до спортивного удосконалювання, успішність оволодіння їм руховими навичками й уміннями, інтерес до виконання фізичних вправ.

Варто враховувати і відношення родини до систематичних занять спортом. З цією метою тренер повинен проводити бесіди з батьками чи анкетне опитування. Істотно поповнити інформацію про школярів може учитель фізичної культури. Важливе значення мають безпосередні бесіди тренера з дітьми.

Наприкінці першого етапу відбору проводяться огляди-конкурси по видах спорту, контрольні іспити і змагання. Доцільно ці заходи пристосовувати до закінчення навчального року. У ряді випадків попередньо відібрані учні зараховуються в літній спортивний табір, де вони займаються під керівництвом тренерів спортивної школи. У спортивному таборі на основі тестування і педагогічних спостережень продовжується виявлення здібностей дітей і підлітків. В останні роки в ряді республік країни створюються групи підготовки дітей для надходження в ДЮСШ. Перед цими групами поставлені завдання: масове залучення дітей до занять даним видом спорту і підбір найбільш перспективних хлопців для зарахування в ДЮСШ. Основною задачею другого етапу відбору (етап вторинного відбору) є заглиблена перевірка відповідності попередньо відбраного контингенту дітей вимогам успішної спеціалізації в обраному виді спорту. Наявність спеціальних якостей, властивостей особистості, елементарної підготовленості дозволяє визначити ступінь спортивної обдарованості дітей і підлітків, їхня придатність для удосконалювання в обраному виді спорту.

Протягом приблизно 3-6 місяців тренер ДЮСШ на основі педагогічних спостережень, бесід, контрольних іспитів (тестування) виявляє потенційні можливості і комплектує з числа найбільш перспективних навчальні групи. У цей період визначаються стійкість спортивних інтересів дітей, їхня ініціативність, здібності, взаємодії, концентрації уваги в процесі навчальних занять.

По закінченні другого етапу відбору комісія під головуванням директора ДЮСШ розглядає заяви батьків, особисті справи що надходять і

приймає рішення про зарахування їх у спортивну школу. До прийомних іспитів можуть бути допущені перспективні в спортивному відношенні школярі, що не пройшли попередній етап спортивного відбору.

На третьому етапі відбору (етап спортивної орієнтації), що триває ряд років, формуються здібності, що виявляються в конкретній спортивній діяльності. Педагог глибоко і всебічно вивчає кожного учня, на основі чого складається думка про його перспективність і остаточно визначається його вузька спортивна спеціалізація. Тривале і ретельне спостереження за спортсменом підвищує надійність висновку тренера про правильність вибору їм спортивної спеціалізації. Як і раніше, на цьому етапі здійснюються педагогічні спостереження, контрольні іспити, медико-біологічні, соціологічні і психологічні дослідження з метою визначення ступеня спортивної підготовленості дітей.

На четвертому етапі відбору продовжується поглиблене вивчання спортивних здібностей, оцінюється ступінь майстерності, на основі чого здійснюються відбір і комплектування збірних юнацьких та молодіжних команд шкіл, відомств, країни.

Проблема відбору юних спортсменів може бути успішно вирішена лише на основі тривалих і ретельно організованих комплексних обстежень учнів. Правильно обраний комплекс методів дослідження, що припускає вивчення різних сторін особистості спортсмена шляхом педагогічних, лікувально-фізіологічних, психологічних і соціологічних методів, дасть можливість виявити спортивну обдарованість школярів.

На основі педагогічних спостережень тренер визначає здатність юних спортсменів переборювати значні тренувальні навантаження, можливість організму юного спортсмена до ефективного відновлення, виявляє темпи формування рухових навичок, темпи розвитку окремих фізичних якостей. Велику роль грають педагогічні контрольні іспити (тестування), за результатами яких судять про рівень розвитку фізичних якостей і можливих темпів їхнього приросту. Тести повинні відповідати

визначеним вимогам. Важливою якістю тесту є валідність, тобто відповідність тесту (контрольної вправи) можливості виявлення рівня розвитку даної фізичної якості. Це відповідність звичайно виявляється в структурі рухів, тривалості та інтенсивності виконання вправ. У ряді випадків у юних спортсменів на відміну від дорослих навіть вправи однієї і тієї ж потужності, але різної тривалості можуть характеризувати різні властивості рухового апарата. Іншим важливим критерієм росту є надійність, що припускає високу стабільність показників, тобто їхня відтворюваність при повторному тестуванні.

Критерії надійності вкрай важливі у дослідженнях, коли необхідно оцінити успішність або навчальні тренування протягом тривалого часу. Якщо використовувати тести, що характеризуються слабкою відтворюваністю, то важко виявити різницю між вихідним (початковим) і кінцевим результатами юного спортсмена.

Важливою якістю тесту є його об'єктивність. Тест повинен бути неупереджений, незалежний від суб'єктивного впливу екзаменатора, характеризувати рівень розвитку тієї чи іншої фізичної якості спортсмена. Якщо об'єктивність тесту недостатня, то важко порівнювати результати іспитів, що проводилися різними тренерами, тому що помилки кожного дослідника не дозволяють точно визначити рівень розвитку даної фізичної якості.

Тест також повинен бути відносно простим, доступним для дітей. Тестування не повинне перетворюватися у виснажливий іспит, що вимагає величезної напруги сил. У цьому випадку інформативність тесту знижується.

Як зазначалося вище, серед фізичних якостей і здібностей, що визначають досягнення високих спортивних результатів, існують так звані консервативні, генетично обумовлені якості і прояви рухової діяльності, що важко піддаються розвитку й удосконаленню в процесі тренування. Вони мають важливе прогностичне значення при відборі дітей і підлітків у

спортивні школи. Тому їх тестуванню повинно бути приділена особлива увага. Визнаючи важливу роль тестів при аналізі здібностей юних спортсменів, не потрібно разом з тим і переоцінювати їхнє значення. Необхідно пам'ятати, що вони є тільки одним з багатьох інструментів пізнання можливостей дітей, що займаються спортом.

Істотну інформацію про здібності школярів можуть дати медико-біологічні дослідження, що дозволять визначити стан здоров'я, рівень фізичного розвитку і підготовленості учнів, виявити дітей і підлітків, що мають протипоказання до занять спортом. Особлива увага повинна бути зосереджена на тривалість і якість відбудовних процесів після виконання дітьми і підлітками тренувальних навантажень.

Вивчення впливу тренувальних навантажень на організм юного спортсмена, характеру їхньої післядії в різних циклах спортивного тренування дозволить одержати цінну інформацію про потенційні можливості юних спортсменів. Крім того, медичний огляд при надходженні в спортивну школу так само, як і подальші лікарські спостереження, повинен допомогти тренеру в індивідуалізації навчально-тренувального процесу на всіх етапах підготовки юного спортсмена.

На першому етапі спортивного відбору до участі у змаганнях і контрольних іспитах можуть бути допущені діти з медичним висновком про стан здоров'я, отриманим при огляді лікарем загальноосвітньої школи. При наявності відхилень у стані здоров'я, не перешкоджаючи заняттям фізичною культурою і спортом лікар загальноосвітньої школи вказує в довідці діагноз. Висновок шкільного лікаря залишається дійсним протягом перших трьох місяців перебування в спортивній школі.

У процесі психологічних досліджень особлива увага приділяється виявленню в юних спортсменів таких якостей, як активність і завзятість у спортивній боротьбі, самостійність, рішучість, цілеспрямованість, спортивна працьовитість, здатність мобілізуватися під час змагань і т. п.

У ході соціологічних і соціально-психологічних досліджень

виявляється глибина і стійкість спортивних інтересів, мотивація, рівень домагань юних спортсменів.

Аналіз теоретичних і експериментальних робіт дозволяє сформулювати критерії відбору в спортивні школи.

Педагогічні критерії відбору характеризують рівні розвитку фізичних якостей, техніко-тактичної підготовленості, спортивно-технічної майстерності, темпи росту спортивних досягнень, координаційні можливості, здатністю юних спортсменів до ефективного рішення рухових завдань в умовах напруженої боротьби.

Медико-біологічні критерії відбору характеризують стан здоров'я спортсмена, його біологічний вік, морфофункціональні ознаки, стан функціональних і сенсорних систем організму, індивідуальні особливості вищої нервової діяльності юних спортсменів.

Психологічні критерії відбору включають показники, що свідчать про можливості удосконалювання різних психічних якостей у залежності від вимог виду спорту, ступеня розвитку вольових якостей, особливості характеру, темпераменту.

Соціологічні критерії відбору включають характеристику мотивів, інтересів і запитів учнів: показники, що характеризують формуючий вплив спорту, родини, колективу. Ефективність відбору багато в чому залежить від своєчасного й об'єктивного виявлення інтересу дітей і підлітків до занять тим чи іншим видом спорту. Важливе значення має всебічний аналіз причин відсіювання юних спортсменів, що виявив задатки для успішного спортивного удосконалювання на перших етапах багаторічного тренування.

Критерії відбору – якісно-кількісні характеристики спеціальних здібностей, якими варто керуватися при відборі дітей і підлітків у спортивні школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Айзенк Г. Ю. Проверьте свои способности. Москва, Физкультура и спорт, 1972. 204 с.
2. Андреева Г. М. Социальная психология. Учебник для высших учебных заведений. Москва: Аспект Пресс, 2001. 384 с.
3. Алексеев О. О. Настільний теніс : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2014. 104 с.
4. Алешин А. Н., Пашин В. А. Настольный теннис (Азбука спорта). 3-е изд. испр. и доп. Москва: Физкультура и спорт, 1999. 192 с.
5. Амелин А. Н., Пашнин В. А. Настольный теннис. Серия «Азбука спорта». Москва: Физкультура и спорт, 1985. 116 с.
6. Амелин А. Н. Современный настольный теннис. Москва: Физкультура и спорт, 1982. 111 с.
7. Анастаси А. Психологическое тестирование. Т. 1, 2. Москва: Просвещение, 1982. 127 с.
8. Арэф'єв В. Г., Єдинак Г. А. Фізична культура в школі (молодшому спеціалісту): навчальний посібник для студентів навчальних закладів II-IV рівнів акредитації. 2-е вид. перероб. і доп. Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2002. 384 с.
9. Ашмарин Б. А. Теория и методика педагогических исследований в физическом воспитании. Москва: Физкультура и спорт, 1978. 223 с.
10. Байгулов Ю. П. Настольный теннис: вчера, сегодня, завтра. Москва: Физкультура и спорт, 2000. 256 с.
11. Баландин В. И., Блуров Ю. М., Плахтиенко В. А. Прогнозирование в спорте. Москва: Физкультура и спорт, 1986. 192 с.

12. Бальсевич В. К. Методологические принципы исследований по проблеме отбора и спортивной ориентации. Теория и практика физической культуры, 2006. Выпуск 1. с. 33-31.
13. Барчукова Г. А. Настольный теннис (Спорт для всех). Москва: Физкультура и спорт, 1989. 175 с.
14. Барчукова Г. В., Мизин А. Н. Настольный теннис. Учебное пособие для студентов. Москва, ТВТ Дивизион, 2008. 188 с.
15. Березин Ф. Б., Мирошников М. П., Рожанец Р. В. Методика многостороннего исследования личности. Москва: Просвещение, 1976. 74 с.
16. Богушас В. Обучение и тренировка в настольном теннисе. Учебное пособие для студентов спортивного факультета ЛГИФК. Вильнюс, 1981. 307 с.
17. Бойченко Б. Ф. Поиск методов отбора юных футболистов ТПФК, Выпуск 6, июнь 1984. С 26-27.
18. Бриль Б. С. Отбор в спортивных играх. Москва: Физкультура и спорт, 1980. 57 с.
19. Войцеховский С. М. Книга тренера. Москва: Физкультура и спорт, 1971. 312 с.
20. Виткин Б. А. Роль темперамента в спортивной деятельности. Москва: Физкультура и спорт, 1978. С. 27.
21. Волков В. М., Филин В. П. Спортивный отбор. Москва: Физкультура и спорт, 1983. С. 37-48.
22. Волков Л. В. Теория и методика детского и юношеского спорта: учебник [для студ. и препод. вузов физ. восп. и спорта]. Киев: Олимпийская литература, 2005. 296 с.
23. Волков Л. В. Вибір спортивної спеціалізації. Київ: Здоров'я, 1973. 163 с.
24. Волков Л. В. Обучение и воспитание юного спортсмена. Киев: Здоров'я, 1994. 144 с.

25. Волков Л. В. Теория спортивного отбора: способности, одаренность, талант. Киев: Вежа, 1997. 128 с.
26. Воропай С. Динаміка прояву силових здібностей 4-13 річних дітей центрального регіону України. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Луцьк, 2002. С. 176-178.
27. Гиссен Л. Д. Психология и психогигиена в спорте. Москва: ФиС, 1981. 135 с.
28. Гласс ДЖ., Стенли Дж. Статистические методы в педагогике и психологии. Москва: Прогресс, 1976. 132 с.
29. Гогунев Е. Н., Мартьянов Б. И. Психология физического воспитания и спорта: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. Москва: Издательский центр «Академия», 2000. 288 с.
30. Годик М. А., Бальсевич В. К., Тимошкин В. Н. Система общеевропейских тестов для оценки физического состояния человека. Москва: Теория и практика физической культуры, 1994. Выпуск 5. С. 24-32.
31. Грабовський Ю. А., Маляренко І. В. Курсові і дипломні роботи з теорії та методики фізичного виховання: Методичні рекомендації. Херсон: Айлант, 2001. 40 с.
32. Губа В. П. Основы распознавания раннего спортивного таланта. Москва: Терра-Спорт, 2003. 207 с.
33. Гужаловский А. А. Этапность развития физических (двигательных) качеств и проблема оптимизации физической подготовки детей школьного возраста: автореф. дис. на соискание ученой степени д-ра пед. наук. 13.00.04. Москва, 1979. 26 с.
34. Гуменюк Н. П., Клименко В. В. Психология физического воспитания и спорта. Киев: Вища школа, 1985. 210 с.
35. Деркач А. А., Исаев А. А. Педагогика и психология деятельности организатора детского спорта. Москва: Просвещение, 1985. 335 с.

36. Деркач А. А., Исаев А. А. Педагогическое мастерство тренера. Москва: Фізкультура и спорт, 1986. 376 с.
37. Дубровский В. И. Физиология физического воспитания и спорта. Москва: Владос, 2002. 426 с.
38. Дулібський А. В., Ященко А. Г., Ніколаєнко В. В. Спортивний відбір у футболі : навч.-метод. посіб. Київ: Федерація футболу України, 2003. 135 с.
39. Дулибский А. В. Повышение эффективности спортивного отбора в футболе. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2010. Выпуск 8. С. 29-33.
40. Иванов В. С. Основы математической статистики. Москва: Физкультура и спорт, 1990. 178 с.
41. Иванов В. С. Теннис на столе (от новичка до чемпиона мира). 3-е перераб. изд. Москва: ФиС, 1970. 159 с.
42. Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. Санкт-Петербург: Питер, 2001. 464 с.
43. Ильин Е. П. Психология физического воспитания. Москва: Просвещение, 1987. 287 с.
44. Информационно-методический журнал Федерации настольного тенниса России «Настольный теннис», Выпуск 32, Выпуск 43. С. 7-12; 11-14.
45. Келлер В. С., Платонов В. М. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів. Львів: Українська спортивна Асоціація, 1992. 269 с.
46. Кероли Изард. Психология эмоций. Санкт-Петербург: Питер, 2000. С.47-51.
47. Коломейцев Ю. А. Социальная психология спорта: [учебно-метод. пособие]. Минск: БГПУ, 2005. 292 с.
48. Костюкевич В. М. Дипломна робота. Структура, зміст, методика написання. Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2005 213 с.

49. Костюкевич В. М. Спортивна метрологія: Навч. посібник для студентів фізичного виховання педагогічних університетів. Вінниця: ДОВ «Вінниця», ВДПУ, 2001. 183 с.
50. Кретти Б. Дж. Психология в современном спорте. Москва: Фізкультура и спорт, 1978. 222 с.
51. Ландик В. И., Похолоенчук Ю. Т., Артюзов Г. Н. Настольный теннис. Методология спортивной подготовки. Донецк: Норд-пресс, 2005. 592 с.
52. Лозниця В. С. Психологія і педагогіка. Київ: «Ексоб», 1999. 304 с.
53. Лубышева, Л. И. Социология физической культуры и спорта: учеб. пособие для студ. Вузов. Москва: Академия, 2001. 238 с.
54. Луцк А. Р. Діагностика психофізичної підготовки курсантів навчальних закладів МВС України. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: ПФНАВСУ, 2001. 66 с.
55. Луцк А. Р. Оптимізація психофізичної підготовки курсантів вищих закладів освіти МВС України [Текст]: автореферат дис. канд. наук з фізичного виховання і спорту: спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення. Львів, 2001. 20 с.
56. М'ясоїд П. А. Загальна психологія. Київ: Вища школа, 1998. 342 с.
57. Марченко В. В., Руденко В. В. Особенности и методика отбора юных спортсменов в детско-юношеском спорте. Теория и практика физической культуры. Выпуск 2, 1997. С. 14-18.
58. Матюшин О. В. Многолетняя подготовка юных спортсменов в настольном теннисе. Москва: Изд-во «Теория и практика физической культуры, 2001. 204 с.
59. Методики психодіагностики в спорте: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. 03.03 «Физическая культура».

В. Л. Марищук, Ю. М. Блудов, В. А. Плахтиенко, Л. К. Серова. 2-е изд., доп. и испр. Москва: Просвещение, 1990. 256 с.

60. Настольный теннис. Неизвестное об известном. Ред. составитель проф. О. В. Матыцин. Москва: РГУФК. 88 с.

61. Настольный теннис: Примерная программа спортивной подготовки для детско-юношеских спортивных школ, специализированных детско-юношеских школ олимпийского резерва (этапы спортивного совершенствования). Москва: Советский спорт, 2009. 144 с.

62. Настольный теннис. Пер. с китайского. Под ред. Сюй Яньшэна. Москва: Физкультура и спорт, 1987. 320 с.

63. Начинская С. В. Спортивная метрология: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Москва: Издательский центр «Академия», 2005. 240 с.

64. Немов Р. С. Психология. Москва: Просвещение. ВЛАДОС, 1995. 576 с.

65. Озолин Н. Г. Современная система спортивной тренировки. Москва: Физкультура и спорт, 1982. 180 с.

66. Основы математической статистики: Учебное пособие для институтов физической культуры. Под ред. В. С. Иванова. Москва: Физкультура и спорт, 1990. 76 с.

67. Пирогова Е. А. Оперативная оценка физического состояния при занятиях массовыми формами физической культуры. Москва: Теория и практика физической культуры, 1988. Выпуск 9. С. 6-8.

68. Платонов В. Н. Отбор и ориентация спортсменов в процессе многолетней подготовки. Теория спорту. Киев: Вища школа, 1987. 424 с.

69. Платонов В. Н., Сахновский К. П. Подготовка юного спортсмена. Киев: Радянська школа., 1988. 288 с.

70. Платонов К. К. Проблема способностей. Москва: Физкультура и спорт, 1972. 275 с.

71. Платонов К. К. Психологический практикум. Москва: Физкультура и спорт, 1972. 115 с.
72. Плахтій П. Д. Тестування, оцінка та корекція функціонального стану школярів: Навч. посібник. Кам'янець-Подільський: КПДПУ, 1997. 112 с.
73. Плахтій П. Д. Фізіологічні основи фізичного виховання школярів. Кам'янець-Подільський, 2001. 154 с.
74. Плахтиенко В. А., Блудов Ю. М. Надежность в спорте. Москва: Физкультура и спорт, 1983. С. 37-43.
75. Практические занятия по психологии: пособие для ин-тов физ. культуры. Под ред. Д. Я. Богдановой, И. П. Волкова. Москва: Физкультура и спорт, 1989. 160 с.
76. Психологические тесты. Под ред. А. А. Карелина, в 2 т. Москва: ВЛАДОС, 2003. Т. 1. 312 с.
77. Психология физического воспитания и спорта. Под ред. Т. Т. Джамгарова, А. Ц. Пуни. Москва: Физкультура и спорт, 1979. 144 с.
78. Ребрина А. А., Коломоець Г. А., Деревянко В. В. Настільний теніс. Другий рік навчання : метод. посіб. Київ: Літера ЛТД, 2010. 144 с.
79. Ребрина А. А., Адамчук В. Є, Дубенчук А. І. та ін. Настільний теніс: метод. посіб. Київ: Літера ЛТД, 2010. 144 с.
80. Родионов А. В. Психодиагностика спортивных способностей. Москва: Физкультура и спорт, 1973. 216 с.
81. Родионов А. В. Влияние психологических факторов на спортивный результат. Москва: Физкультура и спорт, 1983. 112 с.
82. Сергієнко Л. П. Спортивний відбір: теорія та практика: підручник : у 2-х кн.: Навчальна книга. Богдан, 2009. Кн. 1. 672 с.
83. Сергієнко Л. П. Спортивний відбір: теорія та практика: підручник : у 2-х кн.: Навчальна книга. Богдан, 2010. Кн. 2. 784 с.

84. Сергиенко Л. Структура и частота появления спортивного таланту. «Педагогичні науки». Зб. наук. пр., випуск 29. Херсон: Видавництво ХДПУ, 2002. С. 13-17.
85. Сергієнко Л. П. Тестування рухових здібностей школярів. Київ: Олімпійська література, 2001. 440 с.
86. Станин М. И. Психолого-педагогические основы физического воспитания. Москва: Просвещение, 1987. 224 с.
87. Сурков Е. Н. Психомоторика спортсмена. Москва: Физкультура и спорт, 1984. 126 с.,
88. Теория и методика физического воспитания: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов и пед. уч-щ по спец. «Нач. воен. подготовка и физ. воспитание» и «Физ. культура». Б. М. Шиян, Б. А. Ашмарин, Б. М. Минаев и др.; под ред. Б. М. Шияна. Москва: Просвещение, 1988. 224 с.
89. Тер-Ованесян А. А. Педагогические основы физического воспитания. Москва: Физкультура и спорт, 1978. 206 с.
90. Уэйнберг Р. С., Гоулд И. Д. Основы психологии спорта и физической культуры. Киев: Олімпійська література, 1998. 334 с.
91. Уэйнберг Р. С., Гоулд И. Д. Основы психологии спорта и физической культуры. Киев: Олімпійська література, 1998. 334 с.
92. Филин В. П. Теория и методика юношеского спорта: учеб. пособие для институтов и техникумов физкультуры. Москва: Физкультура и спорт, 1987. 255 с.
93. Ханин Ю. Л. Психология общения в спорте. Москва: Физкультура и спорт, 1980. 208 с.
94. Худец Р. Настольный теннис. Техника с Владимиром Самсоновым [пер. с англ. Белозеров О]. Москва: Виста Спорт, 2009. 2-е изд. исправл. 272 с.
95. Шайхудинов Р. З. Личность и волевая готовность в спорте. Москва: Физкультура и спорт, 1994. 160 с.

96. Шапошникова В. И. Индивидуализация и прогноз в спорте. Москва: Физкультура и спорт, 1994. 160 с.

97. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів: навч. Посібник. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2001. Ч. 1. 272 с.

98. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів (II частина). Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2002. 247 с.

99. Эмоционально-волевая подготовка спортсменов. Агишева Н. К., Алексеев А. В., Виш И. Н. и др.; под ред. А. Т. Филатова. Киев: Здоров'я, 1982. 296 с.